

GGZ Rivierduinen

Van Probleem naar Perspectief

Onderzoek naar het herstel van mensen met
een ernstig psychiatrische aandoening

Waarom een onderzoek naar herstel?

In GGZ Rivierduinen stakte de doorstroom van cliënten van binnen naar buiten de instelling

Op de verblijfsafdelingen en in de beschermde woonvormen te grote diversiteit aan cliënten; allemaal een ernstig psychiatrische aandoening, maar zeer uiteenlopende ondersteuningsvragen

Het behandel- en begeleidingsaanbod was onvoldoende herstelgericht en maatwerk was – door de grote diversiteit – bijna niet mogelijk

Men dacht in termen van EPA, ZZP's & DSM IV, dus in problemen i.p.v. perspectieven

Waarom een onderzoek naar herstel?

Managers AZ & BZ hadden behoefte aan een objectief toetsingskader om de doorstroom tussen de afdelingen en naar BW te bevorderen: een managementtool.

Vraag:

Wat is het onderscheid tussen de diverse groepen cliënten in de herstelondersteunende zorg, als gekeken wordt naar hun herstel?

Of:

Hoe kunnen we in de behandeling en begeleiding beter aansluiten op het herstel van de cliënt, het verhaal van de cliënt, diens perspectief en de gewenste ondersteuning om dat perspectief te realiseren?

Ontwikkeling van de Scorecard Herstel

- Eerst bestaande instrumenten gecheckt, zoals de NEL, de iROC en de ZRM...
- Alle instrumenten zijn herstelgericht, maar niet te gebruiken als managementtool
- Daarom zelf een instrument ontwikkeld: a.d.h.v. een literatuurstudie gesprekken gevoerd met Trimbos, Phrenos & SRH

Scorecard **H**erstel©

De bouwstenen van de Scorecard Herstel

- De fase van herstel: overweldigd door, worstelen met, leven met en leven voorbij de aandoening.
- Herstelperspectieven: klinisch, persoonlijk en maatschappelijk herstel
- De mate van eigen regie op diverse persoonlijke en levensdomeinen
- De wensen en/of dromen van cliënten op dezelfde domeinen
- De gewenste ondersteuning daarbij
- Kwetsbaarheden

De onderzoeksresultaten

- 350 cliënten zijn bevroagd: respons = 67,3%
- Twee metingen: voormeting ($n = 60$), tweede meting ($n = 290$)
- 40% v.d. cliënten woont in BW
60% v.d. cliënten verblijft op een verblijfsafdeling
- Alle data statistisch geanalyseerd m.b.v. SPSS
- 5 nieuwe herstelprofielen met herstelfase, herstelperspectieven, mate van eigen regie, wensen, gewenste ondersteuning en kwetsbaarheden

Fase van herstel & herstelperspectief

Fase van herstel	%
Overweldigd door de aandoening	13
Worstelt met de aandoening	41
Leeft met de aandoening	34
Leeft voorbij de aandoening	11

Herstelperspectief	%
Klinisch herstel	41
Persoonlijk herstel	43
Maatschappelijk herstel	16

Er is een significante relatie tussen de herstelfase en het herstelperspectief: overweldigd door de aandoening & klinisch herstel; worstelen met de aandoening & klinisch herstel; worstelen met de aandoening & persoonlijk en maatschappelijk herstel; leven met & persoonlijk herstel; leven voorbij de aandoening & maatschappelijk herstel

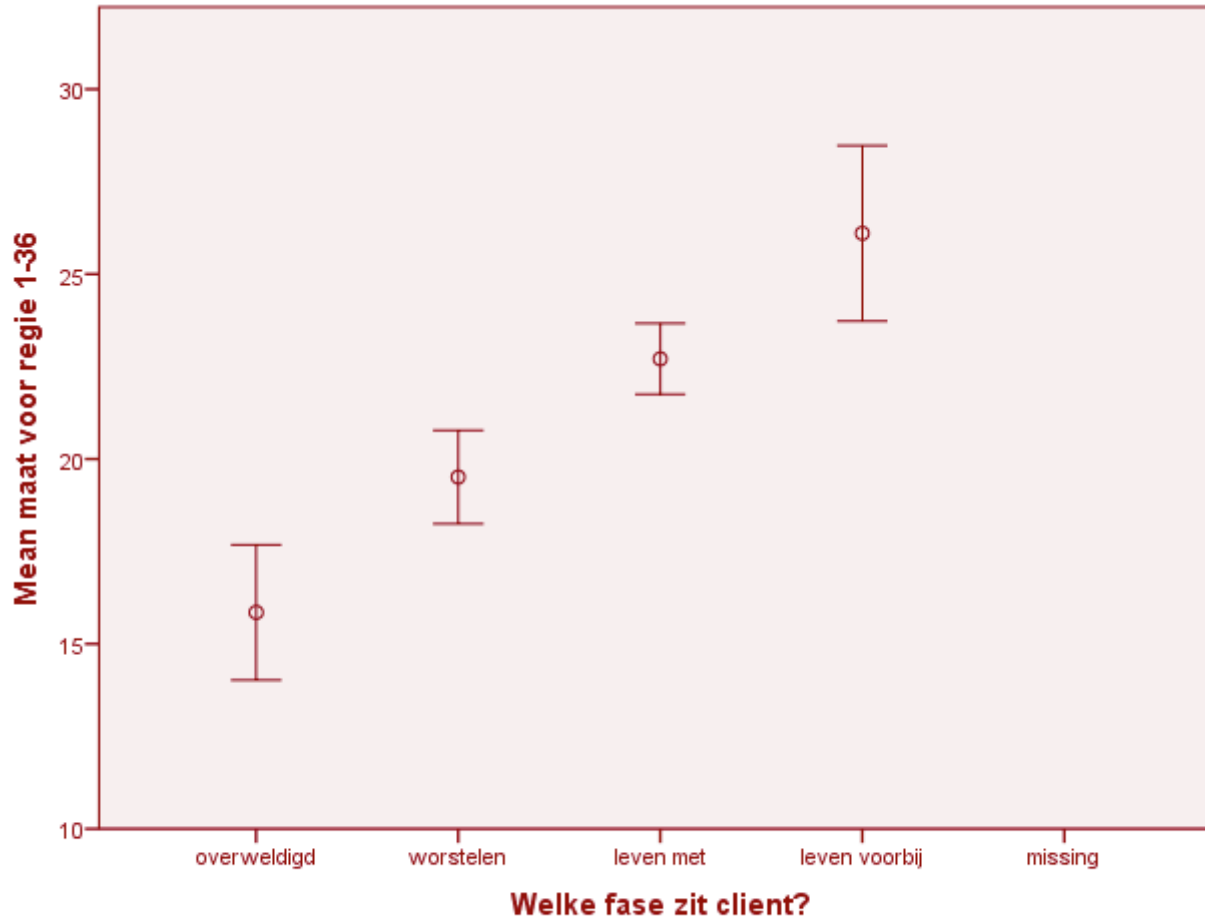
Mate van regie per herstelfase

Herstelfase cliënt	Score op eigen regie
Overweldigd door de aandoening	15.8
Worstelen met de aandoening	19.5
Leven met de aandoening	22.7
Leven voorbij de aandoening	26.3

Naarmate cliënten het herstelproces doorlopen neemt de eigen regie op de persoonlijke en levensdomeinen toe, ook hier is de relatie significant

Mate van regie per herstelfase

Error Bars: 95% CI

Wensen op persoonlijke en levensdomeinen

Domein waarop wens geuit wordt	%
Sociale relaties	68
Lichamelijke gezondheid	48
Psychische gezondheid	51
Zelfzorg	29
Wonen	57
Werken	36
Leren	18
Recreëren	58

Relatie herstelfase en wensen

Herstelfase/ herstelperspectief	Gerelateerd domein van wens	Aard van de wens
overweldigd door de aandoening/ persoonlijk herstel	Psychische gezondheid Lichamelijke gezondheid	Meer grip/meer zelfredzaam
	Wonen Werken Leren Recreëren	behouden/terugkrijgen van de situatie voor overweldiging
worstelen met de aandoening/persoonlijk herstel/in mindere mate maatschappelijk herstel	Psychische gezondheid	Meer zelfredzaam
	Lichamelijke gezondheid	Gezonder worden
	Sociale relaties	Behoud van het bestaande netwerk
	Werk	betaald werk

Relatie herstelfase en wensen

Herstelfase/ herstelperspectief	Gerelateerd domein van wens	Aard van de wens
worstelen met de aandoening/persoonlijk herstel/in mindere mate maatschappelijk herstel	Psychische gezondheid	Verder herstel en behoud van psychisch evenwicht
	Lichamelijke gezondheid	Gezonder worden
	Sociaal netwerk	Meer aandacht voor sociaal netwerk, intensiveren van contact
leven met de aandoening/ persoonlijk en maatschappelijk herstel	Psychische gezondheid	Zelfredzaam zijn en ziektenmanagement toepassen
	Lichamelijke gezondheid	Lichamelijke conditie verbeteren
	Sociaal netwerk	Sociaal netwerk uitbreiden en onderhouden
	Wonen	Beschermd of begeleid zelfstandig wonen
	Werk	Betaald of onbetaald werk

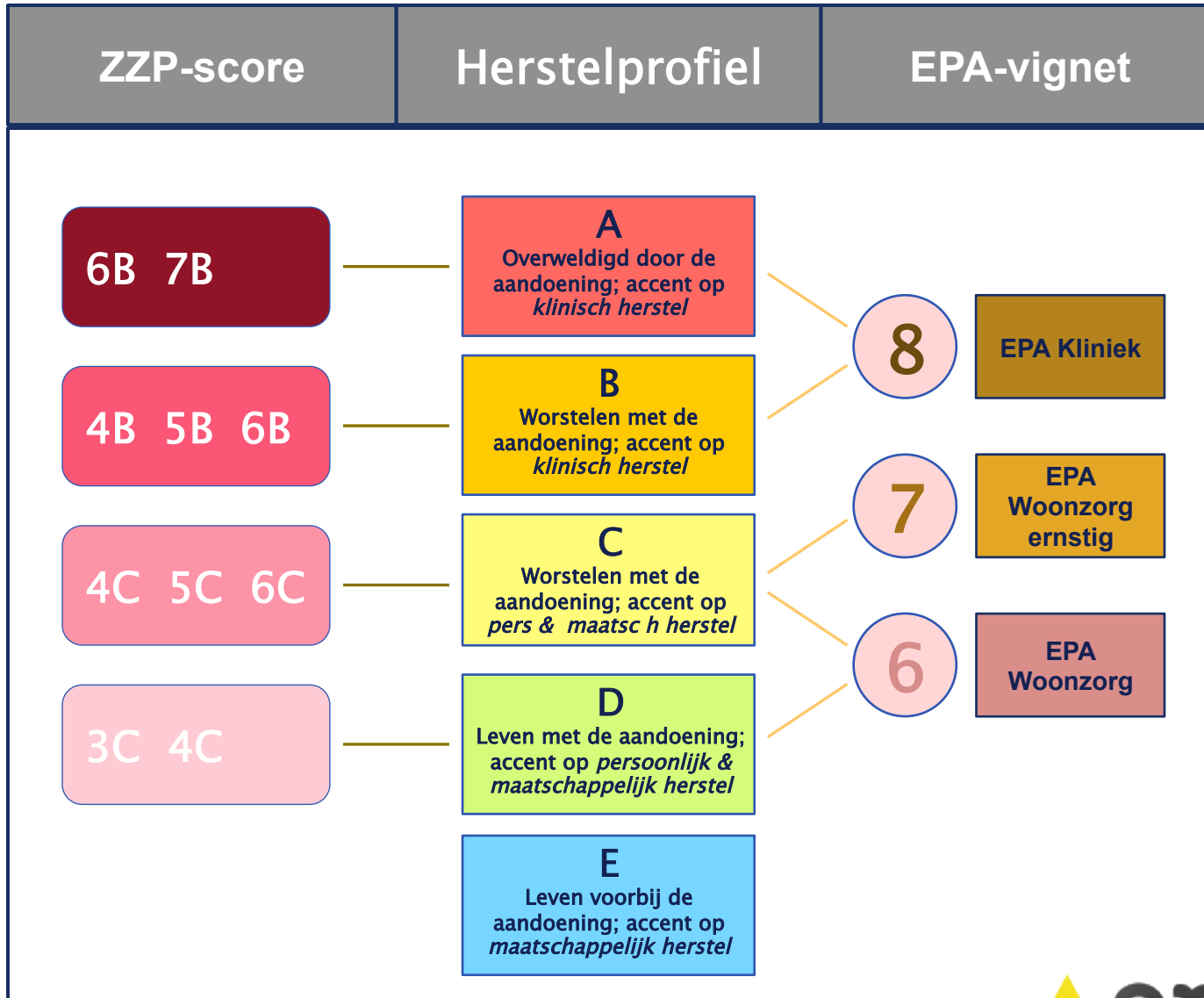
Relatie herstelfase en wensen

Herstelfase / herstelperspectief	Gerelateerd domein van wens	Aard van de wens
leven voorbij de aandoening / maatschappelijk herstel	Sociaal netwerk	Uitbreiden en onderhouden
	Wonen	Een zo zelfstandig mogelijk huishouden runnen
	Werken	Nieuwe rollen in betaald of onbetaald werk uitproberen
	Leren	Aan nieuwe rollen werken door opleiding of cursus

Kwetsbaarheden bij herstel

- Een verslaving
- Ongunstige financiële situatie
- Autisme
- Verstandelijke beperking
- Neuropsychiatrische aandoening

Relatie herstelprofielen, ZZP's en EPA-vignetten

Het andere gesprek...

Het interview afgenomen door de
ervaringswerker

De voorbereiding

- Uitleg rol ervaringswerker/cliënt
- Opbouwen van een band met de cliënt
- Vertrouwen tot stand brengen
- Introductie van het interview

Doelen interview

- Vaststellen fase van herstel en herstelperspectief
- Samen de mate van eigen regie op diverse domeinen bespreken en bepalen
- De drie belangrijkste wensen van de cliënt inventariseren
- Samen de gewenste ondersteuning hierbij bepalen: wat en wie heeft de cliënt nodig bij het realiseren van wensen?

Herstelperspectieven

- **Klinisch herstel**
In gesprek gaan over symptomen, herstellen, meer evenwicht, meer energie
- **Persoonlijk herstel**
Zingeving zoals zinvolle dagbesteding en/of betekenisvol contact met anderen)
- **Maatschappelijk herstel**
Wonen, recreëren, betaald werk, vrijwilligerswerk, nieuwe of andere rollen oppakken

Uitkomsten interview

- Enkele belangrijke elementen van herstel zijn in kaart gebracht vanuit de visie van de cliënt
- Het herstelplan (volgens de SRH-methodiek) is hierop gebaseerd en leidend in de behandeling en begeleiding
- Cliënten geven aan ‘hun verhaal’ kwijt te kunnen, op hetzelfde niveau met elkaar in gesprek te zijn en voelen de belangstelling voor hun persoonlijke situatie

De Scorecard Herstel als managementtool

- Een ingevulde scorecard kan vergeleken worden met de herstelprofielen A – E
- Alle verblijfsafdelingen en beschermde woonvormen hebben een vergelijkbaar profiel qua behandeling en begeleiding (A – E), die sluit aan op (een van) de herstelprofielen
- Cliënten zijn makkelijker (over en uit) te plaatsen bij een veranderend profiel
- Het is makkelijker om stuurinformatie te verzamelen en hier (in onderling overleg) op te sturen
- Ingewikkelde casuïstieken zijn eenvoudiger opgelost

De VRAAG van de cliënt staat centraal

- De verschillende dimensies van het **persoonlijk** herstelproces zijn in kaart gebracht
- Er zijn concrete aanknopingspunten voor behandelaars en begeleiders om persoonlijk herstel te ondersteunen en af te spreken wat de cliënt zelf doet en waar hij ondersteuning bij vraagt

De transitie van instellingszorg naar **netwerkzorg**

Makkelijker afstemmen en/of samenwerken met:

- Wijkteams
- Buurtvoorzieningen
- Wijkagent
- Woningbouwvereniging
- Huisarts
- Sociale wijkteams
- Aanbieders dagbesteding en arbeid
- Andere ketenpartners
- Inkopers (verzekeraars/zorgkantoor/gemeenten)

Van Probleem naar Perspectief

Want herstel begint bij cliënten zelf

*Bas Platvoet
Yvonne Winkelmolten
Frederike Kroon
Gerard van Unen*

